

Naturskyddsföreningen
Nacka

Boo Miljö- och Naturvänner

Nacka kommun
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
Dnr B 2024-001560
131 81 Nacka kommun
bygglov@nacka.se

2025-01-31.

Synpunkter på Ansökan om bygglov för nybyggnad av fotbollsplan på fastigheten Kummelnäs 11:118, Rensättravägen/Kummelvägen, Dnr B 2024-001560.

Boo Miljö- och Naturvänner och Naturskyddsföreningen i Nacka och har tagit del av handlingarna för ansökan om bygglov för nybyggnad av fotbollsplan på fastigheten Kummelnäs 11:118, Rensättravägen/Kummelvägen, diarienummer B 2024-001560 och vill lämna följande synpunkter.

Föreslagen markanvändning kräver ny detaljplan

Platsen för den föreslagna fotbollsplanen är området för före detta Porsmosseverket, Nackas avloppsreningsverk, med uppgift att rena avloppsvattnet från Boo, Fisksätra och Saltsjöbaden. Reningsverket, en omfattande anläggning, se *bild 1* och *bild 2*, togs i drift i början på 1970-talet och lades ner 1999. Idag är verket ombyggt till en pumpstation som pumpar över rensat avloppsvatten via två havsbottenledningar till Käppala reningsverk, Lidingö. Övriga byggander är rivna och området är uppfyllt och utjämnat med fyllnadsmassor. Om betongdammarna ligger kvar under fyllnadsmassorna har vi ingen uppgift om. Till pumpstationen ingående ledningar ligger kvar i området och får inte byggas över.

Inför att reningsverket skulle byggas togs en detaljplan fram, *S 78 Stadsplan för del av Kummelnäs (reningsverksområde öster om Lövbergaviken) i Boo kommun*, lagakraftvunnen 1968-02-05. Planen är fortfarande, med en mindre ändring 1992-12-08, gällande detaljplan i det område där 11 spelarplanen är föreslagen att byggas. Läget för fotbollsplanen framgår av situationsplan, se *bild 4*.

I detaljplanen är området markerat med grå färg med beteckningen **A Område för allmänt ändamål** respektive **Ap Mark som icke får bebyggas och skall hållas planterad**, se *bild 3*.

I planbeskrivningen står ”Den för allmänt ändamål föreslagna marken i dalsänkans botten är avsedd att bebyggas dels med förenämnda höggradiga avloppsanläggning, dels med pumpstation för avloppsvatten.”

Den nya föreslagna användningen av marken överensstämmer inte med gällande detaljplan, varför föreningarna anser att en ny detaljplan behöver tas fram. Platsen behöver utredas och hänsyn måste tas till ett flertal omständigheter. Vid en detaljplaneläggning vore det önskvärt att övrig mark i det tidigare reningsverksområdet också tas med i planeringen för att ge platsen en helhetslösning.

Omgivande natur har höga värden

Föreningarna inventerade naturvärdena i omgivande natur 2016-2017 i projektet *Små grönområden i Boo. Natur- och rekreationsvärden. Naturskyddsföreningen i Nacka, Boo Miljö- och Naturvänner. Se bilaga Naturvärdesobjekt 16 -21 i Porsmosseområdet i Kummelnäs.*

Av de områden med högsta naturvärden i de inventerade områdena i Boo utgjordes tre av hållmarkstallskog varav *Naturvärdesobjekt 17 vid Porsmossen*, är ett. Området, en brant sluttning väster om dalsänkan, utgörs i huvudsak av tallskog men också av gran. Tallarna har hög ålder, de äldsta tallarna är uppskattningsvis uppemot 400 år. Många av tallarna är senvuxna och med några undantag inte särskilt grova. Även granarna är gamla, ca 120 - 150 år, men flera av dem är uppemot 2 meter i omkrets, då de står på mer bördig mark nedanför en av branterna. Död ved förekommer mer eller mindre rikligt i objektet där flera gamla och starkt nedbrutna tallågor vittnar om lång kontinuitet av död ved. Fynd av vedtrappmossa, som är rödlistad i kategorin nära hotad (NT), och signalarten långfliksmossa (S) stärker bilden av att området har höga naturvärden kopplade till död ved. Talticka (NT), som behöver minst 150-åriga tallar, förekommer rikligt i objektet och vedinsekterna reliktbodyck (NT) och svart praktbagge (S) har flera förekomster. Motaggschamp (NT) gjordes det flera fynd av som även den visar på gammal tallskog med kontinuitet. Området är svårtillgängligt för allmänheten och är därför till stora delar orört.

Naturvärdesobjekt 17 vid Porsmossen, mycket gamla tallar.

I Porsmosseområdet förekommer även värden knutna till gamla ekar. I *naturvärdesobjekt nr 16* växer ett flertal grova ekar med håligheter och mulm i annars talldominerad skog.

På ekarna finns spår av skeppsvarvsfluga (NT) och oxtungsvamp (NT) hittades på en ek. Även gulpuddrad spiklav (S) förekommer på några av ekarna. Kattugglor observerades i ekarnas håligheter.

Oxtungsvamp, naturvärdesobjekt 16.

Gammal ek, naturvärdesobjekt 16.

Påtaglig förändring i omgivande naturmiljö kräver ljusutredning och 12:6 samråd

Anläggandet av en fotbollsplan innebär genom ökade ljusföroreningar och buller en sådan påtaglig förändring i omgivande naturmiljö att vi anser att Nacka kommun är skyldiga att genomföra ett samråd med länsstyrelsen enligt Miljöbalken kap 12 § 6. Påverkansområdet är betydligt större än de sex skyddsvärda träd som är upptagna i situationsplanen *bild 4*. På nybyggnadskartan är den orörda slänten med höga naturvärden, som vi beskrev ovan, benämnd "*Parkmark*", vilket visar att man i bygglovet inte tagit hänsyn till omgivande natur.

En ljusutredning bör föregå 12:6 samrådet.

Nackas kommunekologer bör vara delaktiga i planeringen.

Det är av största vikt att erfarenheter från kommunens olika fotbollsplaneprojekt tas tillvara och att samordning sker mellan kommunens olika enheter.

Vi vill hänvisa till vidare utveckling i frågan i den *Anmälan om tillsyn angående bygglovspflicht gällande ny belysning på Boovallen 1 i Boo, Nacka kommun*, som föreningarna gjorde 2022-11-07. Anmälan bifogas i mejlet med dessa synpunkter. En tillsynsanmälan om samrådsplikt lämnades samtidigt med denna anmälan till länsstyrelsen i Stockholms län.

Utredning av dagvatten och skyfall samt av eventuella föroreningar i fyllnadsmassor

Platsen för den föreslagna fotbollsplanen utgör en lågpunkt i landskapet, en dalsänka omgiven av kraftiga sluttningar. Mycket vatten kommer att avrinna mot fotbollsplanen och det är nödvändigt att utreda såväl dagvatten som hur större vattenmängder vid skyfall ska tas om hand för att undvika risk för översvämning och stående vatten.

Fyllnadsmassornas kvalitet behöver också undersökas med tanke såväl på dränering som på eventuella förekomster av föroreningar.

Föreningarna anser att ansökan om bygglov bör föregås av en ny detaljplan med kompletterande utredningar.

- Föreslagen användning av marken överensstämmer inte med gällande detaljplan.
- Platsen behöver utredas och hänsyn måste tas till ett flertal omständigheter.
- Övrig mark i det tidigare reningsverksområdet bör också tas med i planeringen för att ge platsen en helhetslösning.

För Boo Miljö- och Naturvänner
Kerstin Lundén
ordförande kerstin.lunden.natur@gmail.com

För Naturskyddsföreningen i Nacka
Ronny Fors
ordförande ronny.fors@naturskyddsforeningen.se

Kopia sänd till

Miljöenheten, Nacka kommun
miljoenheten@nacka.se

Kommunekolog Anna Herrström
anna.herrstrom@nacka.se

Kommunekolog Stella Malmgren
stella.malmgren@nacka.se

Kommunekolog Linda Silfverberg
linda.silfverberg@nacka.se

Bild 1. Porsmosseverket i drift.

<https://digitaltmuseum.se/0210113659794/porsmosseverket-01>

Bild 2. Porsmosseverket, rivningslovshandling.

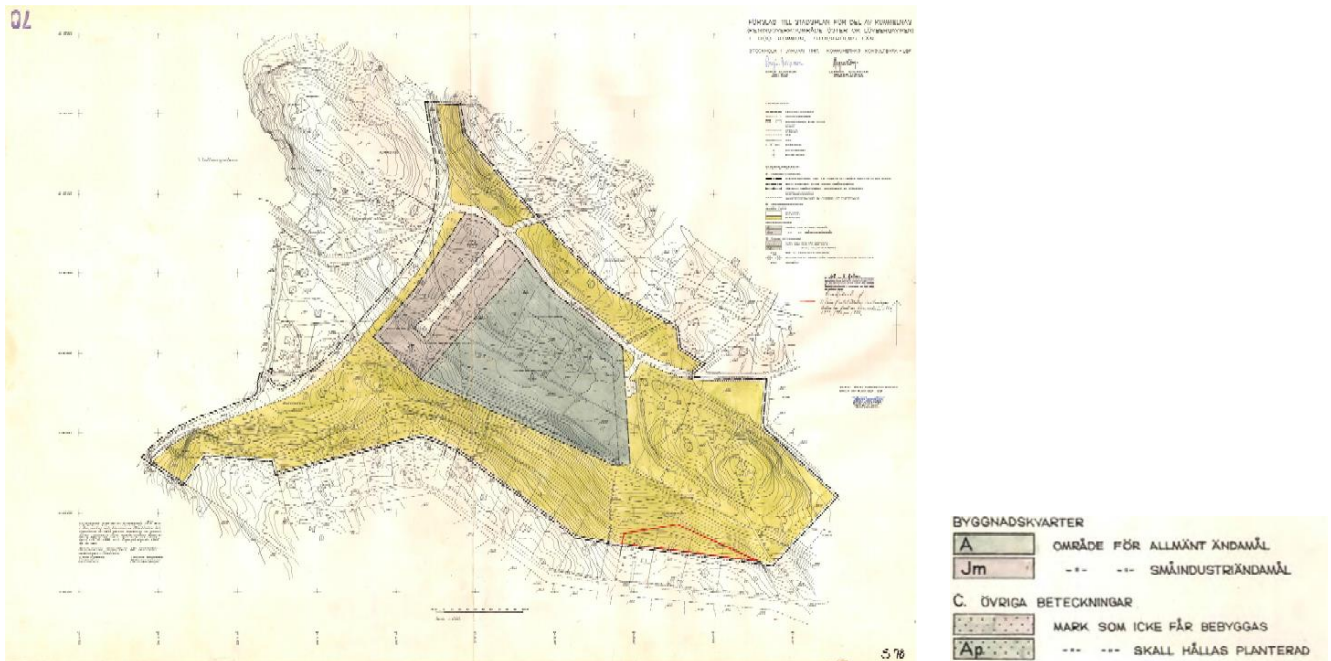
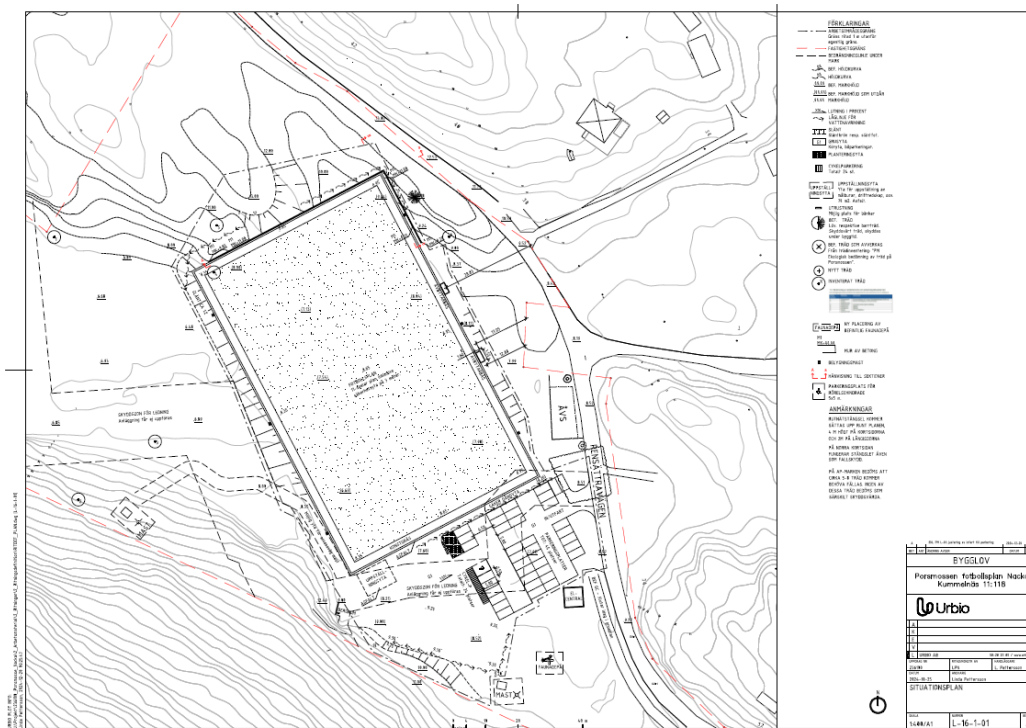

Bild 3. Gällande detaljplan S 78 Stadsplan för del av Kummelnäs (reningsverksområde öster om Lövbergaviken) i Boo kommun, lagkraftvunnen 1968-02-05.

Föreslagen fotbollsplan på område markerat med A respektive Ap i grå färg.

7.3 Beskrivning av värdeelement och särskilt skyddsvärda träd

Inom kartläggningsområdet påträffades två skyddsvärda träd, fyra värdeelement och en rödlistad art.

Objekt nummer	Objekttyp	Kommentar
1	Värdeelement	Ek med omkrets ca 2,5 meter. Brösthöjdsdiameter Ca 80 cm.
2	Särskilt skyddsvärt träd	Dod ek med håligheter och hackmärken.
3	Värdeelement	Tre lönnar som bär spår av hamling
4	Rödlistad art	Tallticka
5	Rödlistad art	Tallticka
6	Särskilt skyddsvärt träd	Ek med håligheter.

Bild 4. Bygglovshandling. Situationsplan Porsmossen fotbollsplan, Kummelnäs 11:118, Nacka. Urbio 2024-10-25 rev 2024-12-20. Förstoringen visar förklaring angående skyddsvärda träd.

Bilaga. Naturvärdesobjekt 16 -21 i Porsmosseområdet i Kummelnäs. Utdrag ur Små grönområden i Boo. Natur- och rekreationsvärden. Naturskyddsföreningen i Nacka, Boo Miljö- och Naturvänner, 2016-2017.

Naturvärdesobjekt:

- Naturvärdesklass 1
- Naturvärdesklass 2
- Naturvärdesklass 3
- Naturvärdesklass 4

Bild 4. Naturvärdesobjekt 16-21, Porsmosseområdet i Kummelnäs.

Naturvärdesobjekt 16. Skog och träd – Tallskog med inslag av ek

Naturvärdesobjektet domineras av tall, men inslaget av gran är bitvis påtagligt liksom även inslaget av gamla ekar med över en meter i diameter. Troligen har området varit mera öppet tidigare och granen har kommit in relativt sent.

I naturvärdesobjektets nordvästra utlöpare, öster om Rensättravägen, växer gamla tallar med talticka och även en ek med dålig vitalitet och en omkrets på 347 cm. Här finns en brant med bl.a. svartbräken och getrams. Några senvuxna ekar finns högre upp i branten tillsammans med gamla tallar.

Precis öster om korsningen Landbacken/Rensättravägen står två gamla ekar med en omkrets på 315 respektive 316 cm. På eken närmast Rensättravägen växer oxtungsvamp och ekticka samt gulpudrad spiklav. Denna ek tycks ha god vitalitet och står också relativt öppet i och med att den växer precis vid väggkanten. På den andra eken finns larvgångar av skeppsvarvsfluga. Denna ek är i sämre skick med klart nedsatt vitalitet och den står också mer skuggad, omgiven av framförallt tallar. På marken växer blåsippor.

Två större ekar finns även på den västra sidan av Rensättravägen där en ek har spår av skeppsvarvsfluga. Dessa ekar står också alltför skuggigt omgivna av tallar och granar. Omkretsen på ekarna är 303 respektive 280 cm. En av ekarna har släppt stora grenar som ligger som död ved på marken. En kattuggla sågs i en av ekarna.

I övrigt utgörs naturvärdesobjektet av tallskog på frisk mark med inslag av granar där tallarna utgör de äldsta träden, många är ca 200 år gamla. Talticka, grovticka och reliktböck förekommer på flera tallar i området. Många av granarna har kläckhål av granbarkgnagare, en art som kommer först när granarna är äldre än 80 år. Även om granarna nu börjar uppvisa en ålder av ca 100 år har området troligen varit mer öppet tidigare och troligen betat. Äldre björkar finns också liksom mindre inslag av hassel, sälg och asp.

Torrakor av tall förekommer över hela objektet varav flera har en omkrets över 100 cm. En del lågor finns också, men förekommer inte lika frekvent som torrakorna. Även gran och björk förekommer som död ved i området. Bohål är vanliga på flera av torrakorna, men även på levande träd i området. Hackmärken av spillkråka förekommer på flera ställen i objektet.

Naturvårdsarter

Talticka NT S, Oxtungsvamp NT S, Ekticka NT, Grovticka S, Reliktböck NT S, Skeppsvarvsfluga NT, Granbarkgnagare S, Kungsfågel VU, Spillkråka NT S, Tofsmes S, Kattuggla S, Gulpudrad spiklav S, Blåsippa S.

Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde

Naturvärdesobjektet hyser gamla träd av framförallt tall och ek, men även en del äldre granar. Död ved förekommer relativt rikligt med torrakor och lågor av framförallt tall, men även av ek, björk och gran. Biotopvärdet bedöms som påtagligt. I objektet förekommer sju rödlistade arter och ytterligare sex naturvårdsarter vilket ger ett högt artvärde.

Sammantaget ger detta ett högt naturvärde.

Naturvärdesobjekt 17. Skog och träd – Tallskog

Området utgörs av en höjd med hållmarkstallskog som övergår i en brant nordsluttning med framförallt tall, men i ett mindre parti dominerar granskogen. Tallen är det klart dominerande trädslaget följt av gran och björk och sedan ett litet inslag av ek och asp. I naturvärdesobjektet finns gott om riktigt gamla tallar, uppskattningsvis ca 400 – 500 år gamla som mest. Tallticka förekommer rikligt i området och även grovticka och motaggsvamp har flera förekomster. Kläckhål av reliktböck och svart praktbagge påträffas på ett flertal tallar. Den rika artförekomsten vittnar om skogens höga ålder och långa kontinuitet. Även granarna har en hög ålder på ca 120 år där flera träd har kläckhål av granbarkgnagare.

I en del av branten förekommer en stor mängd grova granlågor med signalarten långfliksmossa samt stubbspretmossa. På marken växer också signalarten skogshakmossa. Flera av granarna har en omkrets på 170 – 185 cm. Denna del av objektet är registrerad som objekt med naturvärde av Skogsstyrelsen. En uppgradering till nyckelbiotop vore välmotiverat.

Mängden död ved i objektet får betraktas som god och är klart större än i vanlig produktionsskog och även större än i omgivningarna trots att de ändå hyser relativt gott om torrakor och lågor. Dimensionerna på torrakor och lågor varierar där de grövsta är mellan 100 – 170 cm i omkrets. Flera lågor är också mycket gamla och i en sen succession av nedbrytning. Den rödlistade signalarten vedtrappmossa påträffades på en av lågorna. Även flera torrakor är mycket gamla, men det finns också nydöda träd och ett flertal som är döda i topparna och inom ca 10 år kommer de träden att vara helt döda. Flera träd, både torrakor och levande, har bohål av hackspettar. Hela området är i stort sett opåverkat av mänskliga aktiviteter såsom skogsbruk och det finns knappt ens några stigar, bara mindre djurstigar.

Naturvårdsarter

Tallticka NT S, Motaggsvamp NT S, Vedtrappmossa NT S, Reliktbock NT S, Kungsfågel VU, Spillkråka NT S, Tofsmes S, Mindre märgborre S, Granbarkgnagare S, Svart praktbagge S, Grovticka S, Långfliksmossa S, Skogshakmossa S, Flagellkvastmossa S, Kantvitmossa S, Grynig blåslav S.

Naturvärdesklass 1 – Högsta naturvärde

Ett stort antal rödlistade arter och flera naturvårdsarter förekommer, vilket ger området *högt artvärde*. Den rika förekomsten av gamla träd och död ved tillsammans med element som branter och block samt områdets orördhet ger ett *högt biotopvärde*. Sammantaget ger det området högsta naturvärde, naturvärdesklass 1.

Naturvärdesobjekt 18. Skog och träd – Barrblandskog

Naturvärdesobjektet ligger nedanför branten i naturvärdesobjekt 17 och utgörs av tall och gran av relativt hög ålder med inslag av ek, björk, asp och sälg. En viss mängd död ved finns, men inte i lika stor omfattning som i omgivande skog.

På tomtmark nära Lövbergavägen finns en stor fristående ek med spärrgrenig krona.

Naturvårdsarter

Tallticka NT S, Granbarkgnagare S, Spillkråka NT S, Kungsfågel VU, Tofsmes S.

Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde

Biotopvärdet bedöms som *påtagligt* med tanke på den relativt höga åldern på träden samt förekomst av en viss mängd död ved. *Artvärdet* bedöms som *påtagligt* då flera naturvårdsarter förekommer. Sammantaget ger detta området ett högt naturvärde.

Naturvärdesobjekt 19. Skog och träd – Barrblandskog

Området domineras av gran, men har i vissa delar ett relativt stort inslag av lövträd i form av asp, björk och sälg. Flera av granarna har kläckhål av granbarkgnagare, vilket indikerar en trädålder på minst 80 år. En del död ved finns, både i form av lågor och torrakor. I gränsen mot tomtmark i södra delen av området har grova granar sågats ner på sina håll. Längs med kanten mot det tidigare Porsmosseverksområdet finns en bård av asp som i framtiden kommer att utveckla högre naturvärden. Det finns även ett område med ek och hassel där den rödlistade scharlakansvaxskivlingen hittades.

Naturvårdsarter

Tallticka NT S, Scharlakansvaxskivling NT S, Granbarkgnagare S, Myskbock S, Spillkråka NT S, Kungsfågel VU, Tofsmes S.

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde

Flera naturvårdsarter påträffades i området, vilket ger *påtagligt artvärde*. En viss tillgång på död ved och relativt gamla tallar ger ett *visst biotopvärde*. Sammantaget blir det påtagligt naturvärde för området i sin helhet.

Naturvärdesobjekt 20. Skog och träd – Hällmarkstallskog

Bild saknas.

Området består av gammal orörd hällmarkstallskog med visst inslag av död ved. Många av tallarna är i åldersspannet 200 – 400 år.

Naturvårdsarter

Tallticka NT S.

Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde

De mycket gamla träden och orördheten i naturvärdesobjektet ger området *påtagligt biotopvärde*. Tillsammans med förekomst av tallticka, som preliminärt ger *visst artvärde*, samtidigt som biotopen med största sannolikhet hyser fler naturvårdsarter ger det området högt naturvärde som helhet.

Naturvärdesobjekt 21. Skog och träd – Ädellövskog

Naturvärdesobjektet utgörs dels av en dalgång med stort inslag av både unga och uppväxta askar och dels av flera medelålders ekar längs med Sågsjöns strand. Dalgången utgörs i norr av en brant sydvänd klippvägg medan det är betydligt mindre lutning i söder. I branten på bergväggen växer rikligt med mossan och signalarten stenporella. Signalarten guldlockmossa har likaså en riklig förekomst växandes på barken på de uppvuxna askarna. Förutom ask växer det också mycket hassel i dalgången.

Naturvårdsarter

Guldlockmossa S, Stenporella S.

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde

Viktiga strukturer som bergbrant och block ger ett *påtagligt biotopvärde*. Enstaka naturvårdsarter ger ett *visst artvärde*. Naturvärdet bedöms därmed som påtagligt.